

Titel: Kapitel III.

Citation: "Kapitel III.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r02-shoot-chptrd1e10982/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1876*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

jom derfor ogsaa stemmer med Tanken i Balgloven, selv om man ikke ad Forfæltningens Vej tør opstille den her. For det Tilfælde, som er utænkeligt, at denne Afgang til Indsigelser vil blive benyttet i mere udstrakt Omfang ved Rævningslisterne, er det ikke uden Interesse, at mulige Tvivl om Kompetencen til at fremsætte dem afføres ved en bestemt og let anvendelig Regel i Loven.

En vigtigere Afvigelte fra Balgloven indeholder Udkastets Bestemmelser om Rettsmidler mod Kommunalbestyrelsens Kjendelser angaaende fremkomne Indsigelser. Som bekendt er efter Balgloven en Kjendelse, som gaar ud paa, at en Person skal optages eller forblive paa Valglisten, uemstødelig. Balgloven hjemler i § 20 kun den, hvem Valgret ved Kjendelse er nægret, et Rettsmiddel herimod; dette bestaar i, at han kan indbringe Spørgsmaalet for Domstolene med Afgang til Appel. Det gaar nu for det første ikke an her, hvor der er Spørgsmaal om Noget, der ligesaa meget er en Byrde som en Ret, at afføre den fra ethvert Rettsmiddel, der med sin Paastand er optagen paa Grundlisten. Og det stemmer fremdeles med Forholdets Natur her, at ogsaa de, der have fremsat Indsigelse imod andre Personers Udsættelse af eller Optagelse paa Listerne, kunne paaanke den Kjendelse, der har forkastet den af dem fremsatte Indsigelse. Men dernæst vilde det af flere Grunde her være ubensigtsmæssigt at anvise Spørgsmaalets Indbringelse for Domstolene som Rettsmiddel mod de omstridte Kjendelser. For det første kan det let tænkes, at den endelige Dom i en sliq Sag først faldt, efterat Karstlisten var fastsat, hvilket skal være flet inden den 1ste Juni. Gaar da Dommen ud paa, at en Person skal optages paa Grundlisten, der ikke var det, da Karstlisten blev fastsat, vilde Dommen enten blive betydningsløs, eller der maatte opstaa Spørgsmaal om en Omgjortelse af Karstlisten og senere Akter, der vilde fremkalde Forvillinger uden tilsvarende Nytte. I de Tilfælde, hvor Dommen anerkende en Optagelse paa Listen eller forkastede en Udsættelse, og hvor dette førte til, at den Paagjældende vi-

kelig blev kaldt til at medvirke i en Sag, vilde det kunne ansees for tvivlsomt, om det stemmer med rigtige procesuelle Grundtænkninger, med en sliq Dom at tillægge Parterne Ret til at rejse Indsigelser for Rævningsretten. Skulde imidlertid dette ikke tilfælde, men Conen til at fungere som Rævning være paa en for Parterne i Straffelagen bindende Maade afsjort ved Dommen, vilde det ovenfor omtalte unaturlige Resultat indtræde, at Parterne som saadanne ikke havde haft Kællighed til at blive horte angaaende et deres Interesseser saa nært berørende Spørgsmaal, forend Afgjørelsen blev truffet. Den Paaante af Kommunalbestyrelsens Kjendelse til Udvælget for Karstlistens Dannelse, som Udkastet sætter i Stedet for Afgang til at bringe Spørgsmaalet for Domstolene, er derfor naturligare; navnlig vil der herefter ikke opstaa Tvivl om den retlige Betydning af Udvælgets Afgjørelser overfor Parterne i den senere Rævningssag.

Den i § 71 givne Regel staar i Forbindelse med Reglen i § 65 2det Stykke. Skal Orden i Fremgangsmaanden bevares, kan Kommunalbestyrelsen ikke selv foretage de omhandlede Rettelser i Grundlisterne; men den skal i alle Tilfælde, hvor det kan have Interesse, gøre hvad der staar i dens Magt, for at Udvælget til Karstlistens Dannelse kan foretage den.

Kapitel III.

Rævningekredsens Karstliste.

Fastsættelsen af Karstlisten eller Listen over den senere Kreds af Mænd, blandt hvilke i Rævningeaarets Løb Rævningsene til hver enkelt Sag skulle udtages ved Ledtræksninger, ser, som tidligere omtalt, ved Balg blandt de paa Grundlisterne opførte Mænd. Det Spørgsmaal opstaar nu, hvem der skal foretage disse Valg. Det er klart, at dette Spørgsmaal er mindst af lige saa stor Betydning for Institutionen som det ovenfor

omtalle Spørgsmaal om Udstrækningen af Evnen til at kunne være (o: vælges til) Rævning. Det her foreliggende Spørgsmaal kan løses paa en Maade, som gjør det næsten usandsynligt, at Grundlisterne optage det størst mulige Antal Borgere, saaledes f. Ex. som Tilfældet var efter den franske Lov af 4de Juni 1853, der vel beholdt det brede Grundlag, som Loven af 1848 havde skabt, men lagde Valget i Hænderne udelukkende paa Regeringens Embedsmænd. Med Rette har derfor den almindelige Opmærksomhed med ligesaa stor Styrke fæstet sig ved denne anden Hovedbestanddel af Reglerne om Rævningsnes Kaldelse, og en Overførsel over de Besættede de vigtigste, fremmede Lovgivning er gaaede paa dette Punkt, fortjener lige saa fuldt en Plads her som ved Spørgsmaalet om Grundlisternes Udstrækning.

I England vælges Rævningsne for Aaret blandt de paa Grundlisterne opførte Mænd (Jurypogner for Aaret*) af Sheriffen.

Den franske Lovgivning af 1808 overlod Valget til Præsidenten. Herved blev det ogsaa under Restaurationen og under Julimonarkiet (Lov 2. Maj 1827). I Virkeligheden blev Præsidentens Magt dog langt større i den sidst nævnte Periode end i den første. I denne var nemlig Grundlistens Tal begrænset c. 800 Navne) og endvidt Tallet af dem, der skulde vælges for Aaret, forholdsviis betydeligt (300), medens det samtidig var Regel, at de samme Navne ikke maatte forekomme paa Karstlisten 2 Aar i Træk, saa at enhver paa Grundlisten optagen Person i Virkeligheden kom til Optagelse paa Karstlisten efter Omgang (hver tredje eller fjerde Aar). Men efterat Grundlisternes Tal under Julimonarkiet var steget til mere end det tredobbelte, gjenvandt Præsidenterne al den Magt, som de faktisk tidligere vare udelukkede fra. Et helt nyt System fulgte Loven af 7de Aug. 1848. Det var Lovgiverens Billie at unddrage Regeringens Embedsmænd den tidligere uøvede Indflydelse paa Rævningsvalget. Grundlisterne for Departementerne indeholdt nu mange Tusinde Valgbare. Karstlisten skulde indeholde 1500 Navne. Disse fordeltes mellem De-

partementets Kantoner i Forhold til deres Andel i Tallet paa Grundlisterne, og Valget stede dernæst ved en Kommission for hvert Kanton, sammensat af valgte Repræsentanter for Kommuneraadene og Frettdommerne. Men ved Regerdømmets Lov af 4de Juni 1853 tilfaldt Magten i det Væsentlige atter Regeringens Organer. Valget foretog nu i to Trin, idet et kantonalt Udvalg foretog en første Sigtesse, et Udvalg for Arrondissementet det endelige Valg blandt de tilbageblevne Navne. Men begge Udvalg vare udelukkende sammensatte af regjeringsvalgte Embedsmænd, dels administrative dels judicielle. Efterat Dekretet af 14de Oktober 1870 atter havde sat Loven af 1848 i Kraft, er nu en ny Ordning givet ved Loven af 21de November 1872. Denne bibeholder de to Kommissioner fra Loven af 1853, men forandrer deres Sammensætning. Den forberedende Kommission er i Kantoner, der kun udgjøre een Kommune, sammensat af Frettdommeren og hans Suppleanter, af Kommunens Maire og to Medlemmer af Kommuneraadet, valgte af dette. Indbefatter Kantonet flere Kommuner, indtræde alle Mairene for disse, men ingen Medlemmer fra Kommuneraadene. Det Udvalg, der foretager det endelige Valg, og som isvrigt ikke er bundet til de Navne, det forberedende Udvalg har optaget, indbefatter alle Frettdommerne og alle «conseillers généraux» i Arrondissementet under Forsæde af Præsidenten for Kollegialretten i første Instans (le président du tribunal civil).

Ogsaa i Belgien sker Valget i to Trin, men udelukkende ved judicielle Embedsmænd. Loven af 15de Maj 1838 overlader Formanden for Kollegialretten i første Instans med to andre Medlemmer af Retten at nedlægge Tallet paa Grundlisterne til det Halve. Det endelige Valg sker ved Appellationsrettens Præsident med to Underpræsidenter ved yderligere Medfættelse med en Halvdel. Denne Valgmaade opretholdes ved Loven af 18de Juni 1869, der foreskriver, at begge Reduktionerne skulde foretages i et Mødsels, efter at le ministre public (Statsanklageren) er hørt.

I de tyffe, for Liden gjældende Lov ere forskellige Valgmaader fulgte. I Preussens ældre Provinder og i Hessen-Darmstadt er Valget lagt i Hænderne paa administrative Statsmyndigheder, henholdsvis Regeringspræsidenten og Provinzialdirektionen. I de ny erhvervede preussiske Provinjer samt i Brunsvig og Anhalt er Valget tildelt Domstolene, enten en højere Rets Formand alene eller et Retskollegium. I de andre tyffe Stater endelig finder en Medvirning Sted af Organer for den kommunale Selvstyrelse. I de sachske Hertugdømmer sker saaledes Valget ved et Udvalg, bestaaende af Underdommeren og et Antal af kommunale Raad valgte Medlemmer; i Würtemberg ligeledes, men Dommeren har her kun raadgevende Stemme. I Baden og et Par Smaastater sker Valget umiddelbart af kommunale Raad. I Bavern sker Valget i to Trin; paa det første Trin medvirke valgte Mænd fra Kommunerne; det endelige Valg tilkommer det kommunale Raad for Kredsen. I Kongeriget Sachsen dannes til Valget en Kommission af en Dommer, en Regeringsembedsmand og Kommunerforstandere, der imidlertid udpeges af Dommeren.

Særlig skal endnu kun fremhæves Ordningen efter den nye østrigske Lov og efter det tyffe Udskift til en fælles Lov. Efter den østrigske Lov skal den Kommunerforstander, der udarbejder Grundlisten, tillige udpege de Mænd, hvem han særlig vil henlede Opmærksomheden paa. Selve Valget sker af en Kommission, i hvilken indtræde alle Kredens Underdommere og ligesaa mange Repræsentanter for Kredens Kommuner, een for hver Underretskreds. Ifølge det tyffe Udskift skal Valget ske i to Trin. Et Udvalg, bestaaende af Underdommeren (Amtsrichter) som Formand, en administrativ Embedsmand og 5 Tilidsmænd, der vælges af Dommeren, navnlig blandt Medlemmer af kommunale Raad, dog at det bliver de enkelte Landes Lovgivningsmagt forbeholdt at overlade Valget til kommunale Raad, affatter en Forslagsliste, der indeholder 3 Gange saa mange Navne, som der falder Rævniger paa vedkommende Distrikt. Paa Grundlag af disse Forslagslister udtages Rævnigerne til Aarslisten af Kollegialretten i første In-

stant (Landgericht) i et Retsmøde, hvortil Retsens Formand og 4 andre Medlemmer af Retten deltage.

Den givne Oversigt viser, at der kan findes mellem fire forskellige Systemer, tre, der lægge Valget enten udelukkende i Hænderne paa administrative Statsembedsmænd eller Domstolene eller Repræsentanter for den kommunale Selvstyrelse, og et fjerde, der kræver Medvirning af flere af disse Faktorer.

At lægge Valget i Hænderne paa administrative Statsembedsmænd er en Fremgangsmaade, der alleregne, hvor det har været anvendt, har vakt Uvilje, og med Rette. Det sikrer ikke Rævnigerne den Uafhængighed af Regeringen, som Institutionens Væsen kræver. I Frankrig er dette System nu ogsaa opgivet, og efter det nye tyffe Udskift kan det forudsæes, at dets Dage ogsaa ere talte i Tyskland, hvor det har gjældt og endnu gjælder i det betydelige Omraade, der hører til Preussens ældre Provinder.

Lægges Valget i Hænderne paa Domstolene, er der sikret Rævnigerne Uafhængighed af Regeringsmagten; det maa end videre erkendes, at Dommere særlig have Blik for de Egenheder, som maa ønskes hos Rævnigen, fordi Hvervet gaar ud paa Medvirning ved Retssagen. Men da Rævnigerne dog skulle tilføre Retterne et nyt, ejendommeligt Element, strider det mod Institutionens Væsen at foreskrive en Valgmaade, der indeholde den Fare, at Rævnigerne blot blive de retsløvlige Dommeres fejelige Medstaber. Fra dette Synspunkt kritiserer med Grund den franske Forfatter Emile Bleuens i et prisbelønnet Skrift »Organisation judiciaire et administrative de la France et de la Belgique, 1814—1875», ikke blot den belgiske Ordning, men ogsaa den nyeste franske, der kryder Uegensag mellem de kommunale Medlemmer og Dommerne ved at overdrage Forsødet i den endelige Valgkommission til Præsidenten for le tribunal civil.

Hvad endelig de af Statsembedsmænd ganske uafhængige Valg af Rævniger angaar, skal det først bemærkes, at ingen Lovgivning har tænkt paa at lade Valget foregaa paa lignende Maade som Valgene til de politiske

eller kommunale Forsamlinger ved umiddelbar Afstemning af samtlige politisk eller kommunalt Valgberechtigede. Derom kan der fornuftigvis heller ikke være Tale. Det kommer ved Rævningshæverets Udøvelse efter dets Lønte alene an paa Rævningsens Forhandlighed, Retfærdighed og selvstændige Karakter, ikke tillige paa den Overensstemmelse i Grundopfattelsen med Valgerne, hvorefter der bliver og maa blive Tale ved Valg til hine Forsamlinger. Rævningshæveret i Almindelighed tilføder kun eet Grundhjørningspunkt: Retfærdighed. Afvigende Opfattelser blive forstærkede i de enkelte Sager; men om disse foretager Intet paa den Tid, da Valget finder Sted, saa at der ikke kan blive Spørgsmaal om et Henyn til disse ved Valget, selv om det var tilstedeligt ved Valget at tage Henyn til, hvorledes en Person formodedes at stille sig til en bestemt Sags Afgjørelse. Et System, der udelukker boade administrative og judicielle Embedsmænd fra Medvirksomhed, kan kun ordnes saaledes, at Valget lægges i Hænderne paa kommunale Raad eller Udvalg, fremgaaende af disse. Uvilkjortlign fikker dette System en Række af de Betingelser, som maa udtrækkes hos Rævningserne, og der kan ikke være Tvivl om, at en væsentlig Medvirksomhed af saadanne kommunale Organer bør finde Sted. Rævningshæverets Gjendommelighed, Medvirksomhed ved Retsplejen, medfører inidlertid, at det maa anses for meget ønskeligt, at ogsaa Dommene have Indflydelse paa Valget, kun at denne Indflydelse ikke bliver overvejende.

Man fores saaledes til at anerkjende som den mest tilfredsstillende Ordning et Blandet System, der sikker dels Organer for den kommunale Selvstyrelse dels Dommere Indflydelse paa Valget, medens der mangler Grund til ogsaa at give administrative Stats-embedsmænd som saadanne Afgang til Medvirksomhed. I denne Retning gaa ogsaa — som det sees — de fleste nyere Lovs, med større eller mindre Held i Udørelsen. Skal nu det ene Element ikke have Overvægten over det andet, bør Valgkommissionen sammensættes af et lige Antal Mand fra begge Elementer, og Forsædet maa overdrages til en paa særlig

Maade tilvaldt Mand. Da de særlige danske Forhold ikke indeholde nogen Grund til at lade Valget foregaa i to Trin, er Kommissionen ved disse Betragtninger fort til det Forslag, som indeholdes i Udkastets § 72. Det adskiller sig derved fra de tidligere Udkast hos os, at Udvalget er foreslaaet at skulle bestaa af 5 Mand i Stedet for af tre. De to Medlemmer, man har foreslaaet at forevige Udvalget med, ere de to af Landstingets Formænd valgte Mand. Derved fikkes der Domstolene den Medvirksomhed, hvorpaa de efter Forholdets Natur have Krav. Dertil herfra turde ogsaa et Antal af tre Mand være mindre, end det kunde anses for hensigtsmæssigt at foreskrive. Derfor bibeholdes de ældre Udkastets Regler for Valgkommissionens Sammensætning, saaledes at to Mand vælges, henholdsvis af Retsens Amtsråd og Kjøbstadkommunalsbestyrelser, efter Regler, der nærmere fastsættes af Justitsministeren, medens en Tredie, Udvalgets Formand, bestilles af Kongen. Det behøver ingen nærmere Begrundelse, at Indtrædelsen i Udvalget af en saaledes bestilte Formand paa den ene Side stemmer med vore Forhold, paa den anden Side aldeles ikke kan vække nogen som helst Frygt for uberettiget Indflydelse fra Administrationens Side paa Valget.

Udvalgets Opgave er en dobbelt. Den første, men mere underordnede, bestaar i at afgjøre Spørgsmaal vedrørende Grundlovene, som ere forelagte, det være sig umiddelbart eller ifølge Vaakaanke. De herhenhørende Bestemmelser i §§ 73 og 74 ere i alt væsentligt tidligere begrundede. At Udvalgets Møder for saa vidt ere offentlige, er en Regel, som vil findes naturlig. Den anden og egentlige Opgave er fastsættelsen af Rættelister. Tallet af Rævnings, der opføres paa Rættelisten, er for Kjøbenhavn sat til 600 med Henyn til, at der her hver Maaned skal finde Rævningsretssamlinger Sted, se Udkastets § 20 2det Stykke. Tallet for de andre Rævningskredse er sat til 200; her finde kun 4 Rævningsretssamlinger Sted i Rættelst Lov, se Udkastets § 20 3die og 4de Stykke. Hermed jævnes Bestemmelserne i § 79 om Antallet af de Mand, der udvælges til hver Sam-

ling, jfr. med §§ 64 Nr. 9, 80 og 91. At Rævningskyndens ligelige Fordeling mellem de forskjellige Kommuner er et Hensyn, der kun kan komme i Betragtning i anden Række, se § 75, behøver ingen Begrundelse. Egeledets vil det findes stemmende med Forholdets Natur, at Udvalgets Møde ved Foretagelsen af Valget ikke er offentligt. Reglerne i § 76 forklare sig selv.

Kapitel IV.

Rævningerne for den enkelte Samling.

Blandt de paa Karlisten optagne Personer udtages Rævningerne til hver enkelt Samling ved Lodtrækning. Bestemmelserne i dette Kapitel herom og om hvad dermed videre staar i Forbindelse, ere i det Hele taget af den Karakter, at de ikke trænge til nogen udførlig Redegjørelse. Bestemmelserne kunne henføres til 3 Grupper, nemlig: 1) §§ 77—81, i hvilke Udvalget til Karlistens Dannelse forudsættes at være i Virksomhed, 2) §§ 82—85, hvor alene Udvalgets Formand forudsættes handtende, og 3) §§ 86—93, hvor de videre Foranstaltninger forudsættes gaaede over i Retten og dens Formands Haand.

Med den første Gruppe af Bestemmelser skal der blot med Hensyn til Reglen i § 79 bemærkes, at den der indførte Afstillelse mellem to Lister, en over Hovedrævninger, en over Hjælperævninger, er sædvanlig og anbefales ved den Betragtning, at paa den ene Side det Antal af 30, som optages paa Hovedlisten, regelmæssig tør antages at ville blive tilstrækkeligt, idet der endog er beregnet et Overtlud over det Antal, som vil kunne udtræves til Lodtrækning til en enkelt meget stor Sag, nemlig 28, se Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 314, men at det paa den anden Side er nødvendigt saavidt muligt at betrygge sig mod den Omstændighed, at hint Antal dog maatte vise sig utilstrækkeligt. Hjælperævningerne maa selvfølgelig tages blandt dem, der bo i Nærheden af det Sted, hvor Retten holdes, og det er derfor nødvendigt, at Lodtrækningen af dem sker først.

Ogspærter af Listerne maa meddeles ikke

blot Rettens Formand, men ogsaa Parterne, for at de kunne sættes i Stand til at benytte deres Ret dels til at gjøre Indsigelser paa Grund af Udelukkesgrunde, jfr. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 312, dels til at forkaste Rævninger, jfr. det nævnte Udkast §§ 315—317. Meddelelsen til de sigtede Personer og til mulige private Anklagere, kan ikke gives, førend det om hver enkelt Sag er bestemt, at den skal for Rævningeret, og Udvalget derefter har faaet fornøden Meddelelse om Samlingen med eller uden Bestemmelse af Dagen, i hvilken Sagen skal forhandles, se det nævnte Udkast § 263. Da nu denne Bestemmelse ikke behøver at finde Sted tidligere, end at der kan gives den Sigtede 1 Uges Varjel til Samlingen eller Dagen, kan der ikke gives den Sigtede Krav paa tidligere Meddelelse end 6 Dage før Samlingen eller Dagen, til hvilken Indstævning er set. Er Indstævningen set med kortere Varjel, hvilket imidlertid kun kan ske med den Sigtedes Samtykke, jfr. det nævnte Udkast § 262, maa Meddelelsesfristen afledes paa tilsvarende Maade.

Kaar der, efterat Lodtrækningen har fundet Sted og Formanden har besørget de i § 82 ommeldte Indkaldelser og Tilsigelser, maatte indtræde levhjemlede Grunde til Fri-tagelse eller Forsald for nogen af Rævningerne, eller Udelukkesgrunde komme for Dagen, vilde det være besværligt, ofte umuligt, at faae de fornødne Suppleringer foretagne ved Udvalget. Paa den anden Side vilde det medføre Forhaling og andre Ulemper, om Suppleringen nødvendig maatte ske ved Retten efter Reglen i § 99. Udkastet har derfor lagt den i Udvalgets Formands Haand, saalange indtil Sagen gaar over til Retten og dens Formand. Herved er der i og for sig ingen Betænkelighed, kun at Gyldigheden af Udvalgsformandens Afgjørelse om Udelukkes og Fri-tagelser indskrænkes til den foresaaende Rets-samling, se § 84 sidste Stykke. Dgsaa maa de negative Afgjørelser kun betragtes som bestemte for hans Handlemaade, medens de iøvrigt henvises til Retten, se § 84 3die Stykke. Grundsaetningen er nemlig, at Afgjørelser med Hensyn til Karlisten alene kunne